

Nasjonalt ID-senter

Misbruk av ID-dokumenter 2019

Av:

seniorrådgiver Mads Odnese Jensen
seniorrådgiver Julie Margrethe Slensvik

Nasjonalt ID-senter takker alle som har bidratt med informasjon til denne rapporten, og setter pris på forslag til forbedringer i rapportens innhold.

Nasjonalt ID-senter, september 2020

Innhold

1.Omfang	4
2.Registrert dokumentmisbruk	5
Kraftig nedgang i registrert dokumentmisbruk	5
ID-kort på topp	5
Færre dokumenter fra Irak.....	6
Høy andel totalfalske dokumenter	7
Kraftig økning i impostere.....	7
3.Datagrunnlag.....	8
3.1 Kontroll av ID-dokumenter	8
3.2 Sammenlignbarhet.....	9
3.3 Datakvalitet	10
Straffesaksregisteret.....	10
Feilaktig, mangelfull eller manglende registrering	10
Manglende eller mangelfull rapportering	11
Ordliste.....	12
Vedleggstabeller:	14

1. Omfang

Utlendingers misbruk av identitetsdokumenter har fått økt oppmerksomhet i Norge og andre europeiske land de siste årene.

Kripes peker på at personer som opptrer med falsk identitet kan svekke tilliten til samfunnets velferdssystemer og føre til sikkerhetsmessige utfordringer som terrorisme, arbeidslivskriminalitet, menneskesmugling, menneskehandel og illegal innvandring. For eksempel kan en tredjelandsborger med falske identitetsdokumenter fra et medlemsland i EU/EFTA fritt reise inn i og mellom landene som deltar i Schengen-samarbeidet og benytte seg av rettigheter i medlemslandene. Falske identiteter kan også være en stor utfordring i arbeidet med å forhindre annen kriminalitet eller med å få gjennomført utvisningsvedtak.

Nasjonalt ID-senter har i denne rapporten samlet statistikk som belyser utlendingers misbruk av identitets- og underlagsdokumenter i Norge. Grunnlaget for rapporten er statistikk fra etater som utfører kontroll av utlendingers identitet og deres dokumenter. Rapporten beskriver det som er registrert avdekket av falske dokumenter og misbruk av ekte dokumenter.

Rapporten omfatter kun utenlandske borgeres misbruk av dokumenter. Tallene omfatter både utlendinger som oppholder seg i Norge for en kortere eller lengre periode og utlendinger som har ønsket å reise til Norge. Med utlending menes en person som ikke er norsk statsborger.

Antall dokumenter er høyere enn antall personer fordi enkelte har brukt flere dokumenter.

Vi omtaler endringer over tid, og gjør i den forbindelse oppmerksom på at en oppgang kan skyldes både økning i antall misbruk og styrket innsats for å avsløre misbruk og/eller registrere avslørte misbruk. En nedgang kan skyldes både en reell nedgang i antall misbruk og færre registrerte avslørte misbruk.

Vi gjør oppmerksom på at datagrunnlaget er mangelfullt og at det kan ha blitt avslørt flere misbruk enn det som fremgår av tallene.

Datagrunnlaget er nærmere beskrevet i kapittel 4.

Rapporten gir informasjon som kan være av interesse for alle som er opptatt av ID-utfordringer, som politiske beslutningstakere og medarbeidere i politiet, velferdsetater og utlendingsforvaltningen. Rapporten kan også være av interesse for andre offentlige og private aktører som i sitt arbeid vurderer identitet og dokumenter.

Det er opp til leserne og de enkelte aktørene å vurdere om det i deres virksomhet er behov for tiltak for å få en sikker avklaring av identitet, og om registreringen av avdekkede misbruk er tilstrekkelig for å få oversikt over situasjonen i egen etat. Nasjonalt ID-senter kan bidra med faglige råd og ekspertise ved behov.

2. Registrert dokumentmisbruk

Kraftig nedgang i registrert dokumentmisbruk

Totalt ble det avdekket og rapportert 888 misbrukte dokumenter i 2019. Det er en nedgang på 28 prosent sammenlignet med 2018. Nedgangen knytter seg i stor grad til lavere tall for misbruk av dokumenter knyttet til personer med oppgitt tilhørighet til Tyrkia og Irak.

I 2018 var det 472 tyrkere som misbrukte dokumenter, mens tallet var gått ned til 191 i 2019, en nedgang på 60 prosent. Nedgangen må sees i sammenheng med det store antallet asylsøkere fra Tyrkia i 2018. Antallet irakere som misbrukte dokumenter har gått fra 195 i 2018 til 82 i 2019. Også dette er en nedgang på nesten 60 prosent.

Det er generelt grunnlag for å tro at det faktiske antallet falske dokumenter og falske identiteter i omløp er høyere enn hva som er beskrevet i denne rapporten. En årsak er at enkelte vil bruke andre personers ekte dokumenter – såkalte impostere. Dette er en form for misbruk som er vanskeligere å avsløre fordi dokumentene er teknisk ekte.

Det er kjent at det oppdages falske dokumenter i forbindelse med søknader om statsborgerskap. Det bygger også opp under antakelsen om at ikke alle misbrukte dokumenter oppdages. I disse sakene har personene oppholdt seg flere år i Norge, og både personen og dokumentene vil ha vært gjenstand for flere ID-kontroller uten at misbruket ble avdekket. Som beskrevet senere er det også begrensninger knyttet til datagrunnlaget som gir grunn til å anta at det totale antallet misbrukte dokumenter er høyere enn det som presenteres i denne rapporten.

ID-kort på topp

ID-kort var den klart mest misbrukte dokumenttypen i 2019, basert på informasjonen Nasjonalt ID-senter har tilgang til. 43 prosent av alle misbrukte eller falske dokumenter i 2019 var ID-kort. ID-kort er den dokumenttypen som er rapportert som oftest misbrukt hvert år siden 2015.

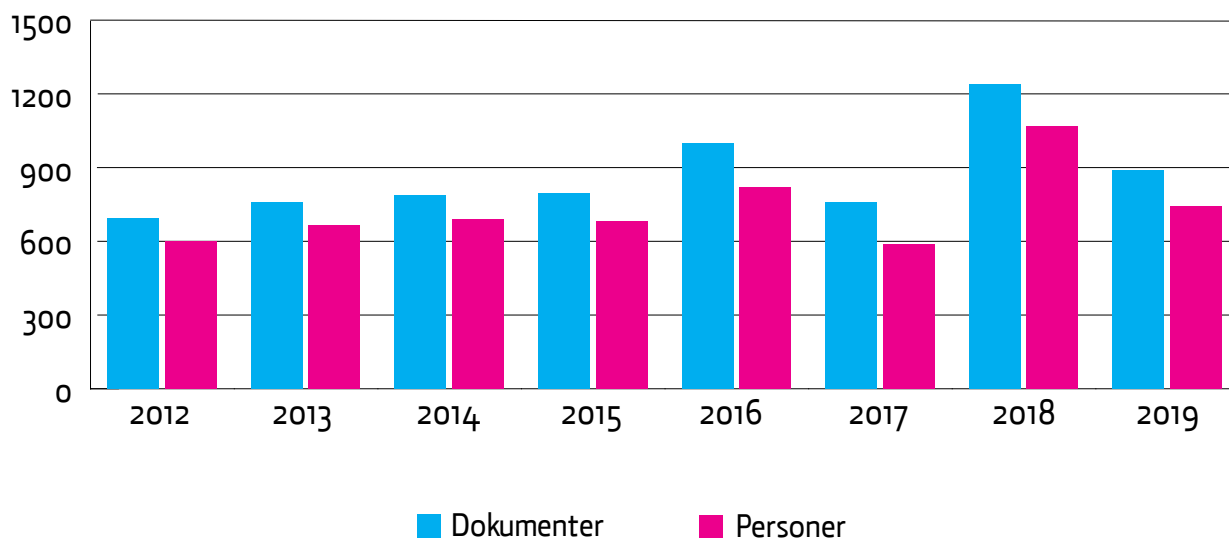
I løpet av perioden Nasjonalt ID-senter har sammenstilt tall om ID-misbruk, er det rapportert om et skifte i hvilke dokumenter som oftest blir misbrukt. De første årene dominerte pass oversikten over misbrukte dokumenter, men de siste årene har det vært en vridning mot ID-kort – en dokumenttype som i mange tilfeller har færre sikkerhetslementer enn pass.

En stor del av ID-kortene var greske (29 prosent), irakiske (17 prosent), italienske (11 prosent), belgiske (10 prosent), rumenske (8 prosent) og polske (8 prosent). De fleste greske, italienske, rumenske og polske ID-kortene ble benyttet av personer som oppga å være fra Tyrkia. Også en stor andel av de belgiske ID-kortene er misbrukt av personer som oppga å være fra Tyrkia. Irakiske ID-kort ble hovedsakelig benyttet av personer som oppga å være fra Irak. Syv av ti falske eller misbrukte ID-kort var totalfalske.

En fjerdedel av de falske eller misbrukte dokumentene var pass. Passene var fra en rekke ulike land, men flest var fra Syria (14 prosent), Tyrkia (10 prosent), Norge (6 prosent) og Irak (5 prosent). De syriske, tyrkiske og irakiske passene ble i hovedsak benyttet av personer som oppga å komme fra de respektive landene, mens de norske passene ble benyttet av personer fra flere land i Midtøsten, Asia og Afrika, samt noen med ukjent nasjonalitet. Halvparten av de norske passene ble benyttet av en imposter.

Også førerkort utgjorde en stor del av de falske og misbrukte dokumentene; – totalt 17 prosent i 2019. Flest førerkort var fra Syria (18 prosent), etterfulgt av Polen (17 prosent), Hellas (12 prosent), Litauen (12 prosent) og Romania (7 prosent).

Avdekket misbruk av dokumenter 2012-2019

Færre dokumenter fra Irak

Irakiske dokumenter har dominert blant de falske og misbrukte dokumentene siden 2015, men var i 2019 ikke lenger den oftest misbrukte dokumentnasjonaliteten. Siden toppen i 2016 har antallet irakiske dokumenter gått ned noe for hvert år, og var i 2019 redusert med over femti prosent sammenlignet med 2016.

Nedgangen kan ha sammenheng med et stadig synkende antall personer som oppgir å være fra Irak som søker om beskyttelse i Norge. Nedgangen bør også sees i sammenheng med at antallet irakiske dokumenter sendt til undersøkelse hos Nasjonalt ID-senter er kraftig redusert fra 2018 til 2019.

Dermed var det greske dokumenter som toppet oversikten over falske eller misbrukte dokumenter i 2019. Totalt ble det rapportert om 134 falske eller misbrukte greske dokumenter. Tre fjerdedeler av dokumentene var falske ID-kort, og det var særlig personer som oppga å være fra Tyrkia som benyttet disse dokumentene.

Mange dokumenter fra Europa

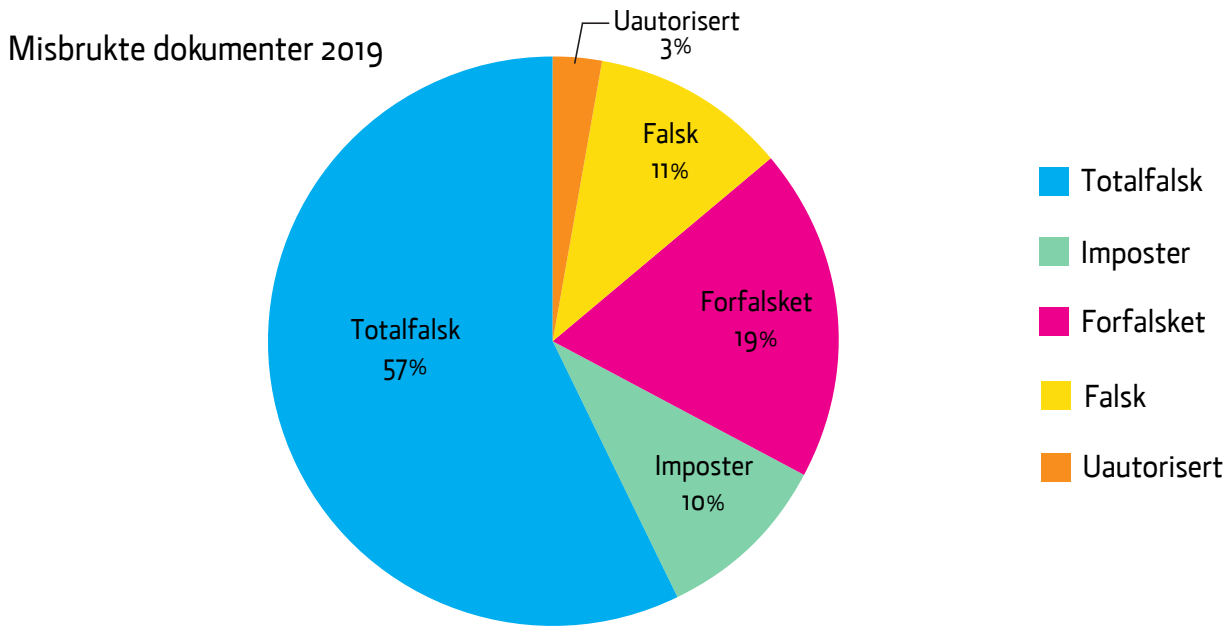
I 2019 var 61 prosent av de falske og misbrukte dokumentene utstedt, eller angivelig utstedt, i et EU/Schengen-land. Over halvparten av disse dokumentene var ID-kort, i hovedsak totalfalske.

Som nevnt ovenfor, var en stor del av de falske og misbrukte dokumentene fra Hellas (15 prosent av alle falske/misbrukte dokumenter), men det var

også en større andel dokumenter fra Italia (7 prosent), Polen (6 prosent) og en rekke andre land.

Som i 2018, bør det høye antallet dokumenter fra EU/Schengen sees i sammenheng med misbruk blant tyrkiske statsborgere og at disse reiste med dokumenter som la til rette for visumfri innreise til Norge og Schengen.

At andelen dokumenter fra EU/Schengen er høy, må antas å ha sammenheng med fordelene det innebærer å inneha et slikt dokument. Slike dokumenter kan for eksempel gi innehaveren rett til opphold og arbeid, fri reise mellom land som deltar i Schengen-samarbeidet og enklere tilgang til ytelser. Disse rettighetene medfører også at kontroll av person og dokumenter begrenses. Samtidig anses mange av identitetsdokumentene fra EU/Schengen for å ha høy notoritet. Risikoen for å bli avslørt for ID-misbruk kan dermed være lavere ved å benytte seg av slike dokumenter, enn ved bruk av dokumenter fra tredjeland.

Høy andel totalfalske dokumenter

57 prosent av de innrapporterte falske eller misbrukte dokumentene i 2019 er opplyst å være totalfalske, det vil si at dokumentet i sin helhet var falskt. Det er særlig ID-kort og førerkort som er opplyst å være totalfalske, ofte utformet med blekkskriver og dye sublimation, enten alene eller i kombinasjon med andre teknikker.

19 prosent av dokumentene er opplyst å være forfalsket, det vil si ekte utstedte dokumenter hvor det er gjort endringer. Hovedvekten av disse dokumentene var pass, hvor totalfalsk personaliaside og sidebytte er de forfalskningsmetodene som oftest nevnes i de tilfellene hvor det er gitt detaljer om forfalskningen.

Kun tre prosent av dokumentene er klassifisert som uautoriserte. Dette var i hovedsak irakiske statsborgerbevis eller ID-kort.

Kraftig økning i impostere

Antallet impostere og dokumenter benyttet av impostere har økt kraftig fra 2018 til 2019. Antallet impostere har økt fra 53 til 74, og antall dokumenter benyttet av impostere fra 57 til 86 dokumenter. Dette er det høyeste antallet impostere registrert i perioden. Nasjonalt ID-senter har ført statistikk for ID-misbruk. Dokumenter benyttet av impostere utgjorde i 2019 ti prosent av alle falske eller misbrukte dokumenter.

Det var særlig ID-kort og pass fra EU/Schengen som ble benyttet av impostere i 2019.

At dokumentene er ekte og derfor ikke kan avsløres gjennom en teknisk dokumentkontroll, gjør det vanskelig å avsløre en imposter. Denne typen misbruk stiller derfor store krav til personkontrollen i førstelinjen. Alle ICAO-godkjente reisedokumenter inneholder et ansiktsfotografi, men det er fortsatt få flyplasser på verdensbasis som benytter automatisert ansiktsgjenkjenning. Inntil slikt utstyr er på plass, vil denne formen for misbruk være svært vanskelig å avsløre for førstelinjen. Det er store muligheter for å gjøre feil ved manuell sammenligning av bilde og person, spesielt når en slik sammenligning må skje raskt.

Flest fra Tyrkia og Syria

Av de som misbrukte dokumenter i 2018, oppga flest å være fra Tyrkia (26 prosent), etterfulgt av Syria (16 prosent). Den høye andelen tyrkere må sees i sammenheng med de store ankomstene av tyrkiske asylsøkere de siste årene. Flere av disse har brukt falsk ID for å komme inn i Norge, og dette ligger trolig til grunn for at tyrkere nå dominerer statistikken. Antallet irakere som har misbrukt dokumenter, har gått ned med nær 60 prosent sammenlignet med 2018, men er likevel den tredje største nasjonaliteten.

Nasjonalitet er ukjent for 17 prosent av utlendingene avslørt for å ha misbrukt ID-dokumenter. Tallene kan derfor være høyere enn hva som er oppgitt i denne rapporten.

3. Datagrunnlag

Tallene som presenteres i denne rapporten, er basert på registreringene som gjøres i de ulike etatene som ledd i deres arbeid med kontroll av utlendingers identitet. Nasjonalt ID-senter samler inn informasjon fra ulike politidistrikter, Politiets utlendingsenhet, Skatteetaten, Kripos, Statens vegvesen og Utenriksdepartementet. I tillegg inngår informasjon om saker behandlet av Nasjonalt ID-senter. Vi legger til grunn etatenes egne konklusjoner for hvert enkelt tilfelle.

Politidistriktene skal hver måned rapportere til Politiets utlendingsenhet om avdekket misbruk av identitetsdokumenter, fanget opp ved grensekontroll eller ved utlendingskontroll på territoriet, i henhold til Politidirektoratets rundskriv 2016/009, Grensekontrollrundskrivet, punkt 2.4. Nasjonalt ID-senter henter informasjon fra disse skjemaene, samt et eget registreringsskjema for Gardermoen. Politidistriktene skal også hvert tertial rapportere på mistanke om misbruk av identitetsdokumenter i førstelinjen i utlendingsforvaltningen.

I tillegg deler flere politidistrikt og Politiets utlendingsenhet registreringsskjemaer benyttet av dokumentgranskere og ID-eksperter i egen enhet. Disse skjemaene dekker alle sakstyper. For 2016 og 2017 har vi også mottatt informasjon fra Oslo politidistrikts seksjon for utlendingsforvaltning som er benyttet under utformingen av denne rapporten.

For Statens vegvesen gjelder opplysningene anmeldte saker.

Alle dokumenter som har blitt misbrukt for å dokumentere eller underbygge en utlendings oppgitte identitet, er inkludert i antallet avdekkede misbrukte dokumenter. Dokumenter brukt til å understøtte påstander om inntekt, formue eller kvalifikasjoner er ikke en del av informasjonen Nasjonalt ID-senter mottar.

Vi gjør oppmerksom på at enkelte av de falske dokumentene er å finne i andre falske dokumenter, eksempelvis vil et forfalsket pass med et totalfalskt visum betraktes som to dokumenter.

3.1 Kontroll av ID-dokumenter

Misbruk av ID-dokumenter kan skje på flere måter. En måte er ved at en person benytter en annen persons ekte dokument. En slik person omtales her som imposter. Misbruk kan også forekomme ved at en person benytter et ekte dokument som er uautorisert utstedt eller utstedt på falskt grunnlag. En tredje måte er ved å benytte dokumenter som er falske.

Hvorvidt et falskt eller misbrukt dokument oppdages, er avhengig av både kunnskaper og erfaring med taktisk og teknisk ID-kontroll hos de som arbeider i førstelinjen, og av hvordan mistanke om misbruk følges opp.

Person- og dokumentkontroll utføres av førstelinjen i ulike etater, for eksempel hos lokalt politi i forbindelse med EØS-registrering eller søknad om / fornyelse av oppholdstillatelse, eller hos lokalt skattekontor i forbindelse med melding om flytting til Norge. Dersom det mistenkes at et dokument ikke er ekte eller at det foreligger en annen form for misbruk, kan saken bli sendt videre til andre- og/eller tredjelinjen for nærmere undersøkelse av en med mer avansert utstyr og høyere kompetanse. At dokumenter sendes videre til nærmere undersøkelse, innebærer at misbruk fanget opp i førstelinjen ofte ikke vil være synlig i deres statistikk, men i stedet fremkomme av rapporteringene fra andre- og tredjelinjen.

Ved kontroller som gjennomføres i andre- eller tredjelinje foreligger det som regel allerede en konkret mistanke om misbruk. Andelen misbruk som bekreftes, vil derfor kunne være høy, - høyere enn tilsvarende andeler for førstelinjen. Unntaket er hos Politiets utlendingsenhet, der tilnærmet alle dokumenter som blir levert inn eller funnet ved søknad om beskyttelse, blir undersøkt av andrelinjen.

Nytt datamateriale i 2017

I 2016 utviklet dokumentgranskere fra Nasjonalt ID-senter et registreringsskjema for dokumentundersøkelser, som flere dokumentgranskere i politiet valgte å ta i bruk. Skjemaet ble utarbeidet for å legge til rette for lik registrering på tvers av enheter. Skjemaet inneholder felt for teknikker benyttet ved dokumentforfalskning eller -misbruk, og inneholder flere detaljer enn de skjemaene Nasjonalt ID-senter tidligere mottok. At mange benytter et likt skjema, har ført til en forbedring av datagrunnlaget til denne rapporten, og åpnet opp for sammenstilling av informasjon som tidligere ikke var mulig.

Ikke alle enhetene som har tatt i bruk og delt skjemaet, har vært representert i rapporten tidligere. Det er derfor et brudd i serien mellom 2016 og 2017, som følge av det er flere rapporterende enheter i 2017 enn tidligere år.

3.2 Sammenlignbarhet

Tallene som presenteres i denne rapporten, kan avvike fra tall etatene selv har offentliggjort. Mulige årsaker kan være at uttrekkene til denne rapporten kan være gjort på andre tidspunkt enn til etatenes egne statistikker, eller at det er gjort andre avgrensninger i datagrunnlaget.

Dersom Nasjonalt ID-senter får ny kunnskap om innsamlede data eller tilgang til nye kilder, vil tall i rapporten kunne bli oppdatert, og dermed avvike fra tidligere publiseringer. En slik oppdatering er gjort i rapporten utgitt i 2017. Oppdateringen har medført at tallene for 2012 til 2014 er justert noe ned, mens tallene for 2015 er justert noe opp.

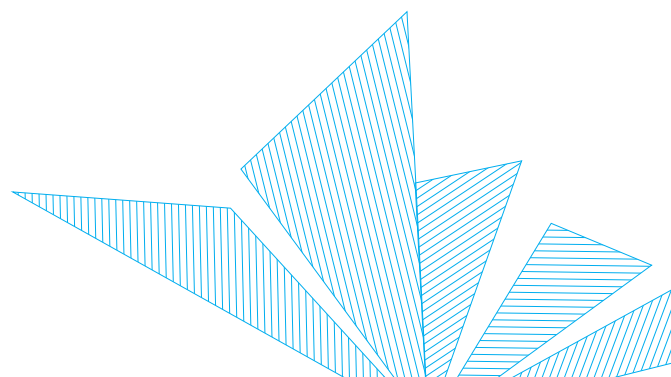
Arbeid med å koble på mer informasjon på datasettene gjennom 2017 har avdekket mindre feil og mangler. Disse er korrigert i denne utgaven og påvirker i hovedsak antall personer og oppgitt nasjonalitet for 2013-tallene.

Nasjonalt ID-senter oppdaget i etterkant av utgivelsen av rapporten for 2018 at deler av informasjonen fra politiets andrelinje ikke var kommet med i datagrunnlaget. Som følge av det er tallene for 2018 korrigert i denne rapporten.

Sammenlignbarheten mellom årganger kan påvirkes av at ulike aktører har rapportert i ulike år. Sammenlignbarheten mellom årganger påvirkes også av at nye kilder kommer til, slik som i 2017.

I forbindelse med utarbeidelsen av rapporten for 2017 så Nasjonalt ID-senter over kategoriseringen av dokumenter og teknikker. Dette første til en omfordeling mellom de ulike gruppene. Denne endringen ble også gjort for tidligere årganger for å gi sammenlignbare tabeller og kategorier over tid.

Tallene er ikke direkte sammenlignbare med tallene som presenteres for Norge i rapporter utarbeidet av Frontex. Tall fra Frontex omfatter kun misbruk avdekket i forbindelse med grensepassering, mens tall i denne rapporten også inneholder tall for misbruk avdekket i andre situasjoner, dersom ikke annet er spesifisert.

3.3 Datakvalitet

Formålet med denne rapporten er å gi et bilde av misbruket av identitetsdokumenter og underlagsdokumenter som avdekkes i Norge. Det er imidlertid flere svakheter ved grunnlaget for statistikken, både teknisk og som følge av hvordan registreringsarbeidet gjøres i praksis.

Straffesaksregisteret

Politiets sentrale straffesaksregister, STRASAK, inneholder alle registrerte straffbare handlinger. Per i dag er det ikke mulig å hente ut entydig statistikk fra STRASAK om straffesaker som gjelder falsk identitet og misbruk av ID-dokumenter. En av utfordringene er at misbruk av ID-dokumenter kan være registrert med ulike koder, for eksempel uriktig forklaring, dokumentfalsk eller brudd på utlendingsloven. Under hver av disse kodene kan det også være registrert opplysninger om andre typer falske dokumenter og forfalskninger, som falske penger og falske resepter. Motsatt kan det også i saker som er registrert som for eksempel narkotika eller tyveri, skjule seg straffbare forhold som gjelder falske ID-dokumenter eller uriktige ID-opplysninger. Å finne tall for straffesaker som gjelder misbruk av ID-dokumenter krever derfor manuell gjennomgang av samtlige saker. Nasjonalt ID-senter har ikke tilgang til STRASAK, og kan derfor ikke gjennomgå de ulike oppføringene for å hente ut statistikk.

Feilaktig, mangelfull eller manglende registrering

Tidspress og mangelfull kunnskap eller erfaring blant personer som arbeider med å kontrollere identitetsdokumenter og identitetsopplysninger kan føre til feil i registreringer, og at tilfeller av misbruk ikke avdekkes og følgelig ikke registreres. Nasjonalt ID-senter har ingen mulighet til å kontrollere riktigheten i registreringene i datagrunnlaget, og feil eller mangler kan derfor forekomme.

Rapporten baserer seg på vurderinger og konklusjoner gjort hos den enkelte etat, og tar ikke hensyn til videre behandling eller konklusjoner gjort av norske myndigheter. Dette innebærer at dersom en etat konkluderer med ID-misbruk i en sak og konklusjonen på et senere tidspunkt bestrides av en annen etat med høyere ID-kompetanse, vil det likevel være den opprinnelige konklusjonen som ligger til grunn i denne rapporten. Det er derfor en mulighet for at enkelte ikke-reelle tilfeller av ID-misbruk er inkludert i tallene. Nasjonalt ID-senter mottar ikke informasjon om slike korrigerte konklusjoner.

Fra de fleste etatene mottar Nasjonalt ID-senter kun opplysninger om avslørte tilfeller av misbruk av ID-dokumenter, men ikke antall utførte kontroller. Av den grunn er det ikke mulig å beregne andeler basert på det totale antallet ID-kontroller som gjennomføres. Dersom ikke annet er spesifisert, er derfor andeler i denne rapporten beregnet med utgangspunkt i det totale antallet rapporterte misbrukte dokumenter eller personer avslørt for misbruk av dokumenter.

Dersom personen ikke har oppgitt noen nasjonalitet i forbindelse med at misbruket avsløres, registreres samme nasjonalitet på personen som på det misbrukte dokumentet. Dersom det i løpet av senere saksbehandling avdekkes at personen har en annen nasjonalitet enn den som opprinnelig ble oppført, vil dette ikke bli korrigert i registreringene som ligger til grunn for denne rapporten.

Fra noen aktører mottar Nasjonalt ID-senter oversikter over misbrukte dokumenter hvor det ikke er gitt informasjon som gjør det mulig å si om samme person har misbrukt flere dokumenter. Antallet personer som har misbrukt dokumenter, kan derfor være lavere enn hva som er beskrevet i denne rapporten.

Dobbeltregistreringer

Noen misbrukte identitetsdokumenter kan være registrert mer enn ett sted, da enkelte dokumenter sendes videre fra der hvor de først fanges opp, til nærmere undersøkelse hos andre- eller tredjelinje. Noen saker kan derfor være registrert hos flere etater. Nasjonalt ID-senter kontrollerer dataene fra de ulike etatene opp mot hverandre, og fjerner dobbeltregistreringer, om mulig. Mulighetene for dublettkontroll er for enkelte rapporteringer begrenset av manglende tilgang til informasjon som kan benyttes for å koble data fra ulike etater med hverandre, og av forskjeller i innhold i de mottatte skjemaene. De dublettkontrollene som har vært mulige å gjennomføre, har vist få tilfeller av dobbeltregistrering. Vi fjerner kun registreringer vi med sikkerhet kan si er duplikater.

Manglende eller mangelfull rapportering

Politidistriktene skal hver måned rapportere til Politiets utlendingsenhet om avdekkede misbrukte identitetsdokumenter i henhold til Grensekontrollrundskrivet. Dette er misbruk som er avdekket i forbindelse med grense- og territorialkontroll. Statistikken fra politidistriktene som har rapportert til Politiets utlendingsenhet, er noe begrenset, blant annet fordi registreringsverktøyene som brukes, ikke legger til rette for rapportering. Det er derfor grunn til å anta en underregistrering og -rapportering av antall misbrukte dokumenter og antall personer avslørt for misbruk av identitet eller dokumenter fra politidistriktene.

Nasjonalt ID-senter har utformet et registreringsskjema som kan benyttes for å registrere gjennomførte kontroller. De som ønsker å benytte skjemaet, kan ta kontakt med Nasjonalt ID-senter for å få oversendt malen. Enkelte ID-ressurser i de ulike politidistriktene har fra 2017 valgt å dele informasjon med Nasjonalt ID-senter på dette skjemaet.

Det kan forekomme at politidistrikt som har avslørt misbruk av identitetsdokumenter, ikke har rapportert disse i noen av kildene Nasjonalt ID-senter har tilgang til.

Ordliste

Dye sublimation, på norsk «fargesublimering». En metode for å overføre farge fra et fargebånd til mediet/dokumentet, gjennom tilførsel av varme.

Falske dokumenter er en samlebetegnelse for totalfalske og delvis forfalskede dokumenter, der forfalskede dokumenter er ekte dokumenter hvor det er foretatt endringer. Betegnelsen kan også benyttes for ekte in-blanco dokumenter som er urettmessig utstedt. Beskrivelsen totalfalske dokumenter brukes hvis dokumentet i sin helhet er falskt.

Forfalsket dokument er et dokument som senere er endret. Et dokument kan forfalskes ved at variable opplysninger fjernes eller endres, at det gjøres tilføyelser, eller at bildet byttes. Hele ark eller sider kan fjernes og erstattes med tilsvarende fra et annet ekte dokument. Det er ikke uvanlig at personaliasiden fjernes og erstattes med en ny, falsk personaliaside. Her kan man si at den nye personaliasiden er totalfalsk, mens passet som helhet er forfalsket.

Identitetsdokumenter inneholder opplysninger som skal sikre verifisering av identiteten som en person oppgir ved fremvisning av dokumentet. Dokumentet må inneholde foto for manuell sammenligning opp mot person, eller biometriske data for automatisk gjenkjenning av unike biometriske mønstre (biometrisk verifisering), samt navn og fødselsdato, opplysninger om statsborgerskap, når og hvor dokumentet er utstedt og hvilken myndighet som var ansvarlig for å utstede dokumentet. Denne rapporten omtaler også dokumenter som sammen med andre identitetsdokumenter i all hovedsak har blitt brukt som underlagsdokument, for eksempel militærbevis, bankkort, førerkort og asylsøkerbevis.

Imposter er en person som benytter et ekte og korrekt utstedt dokument som tilhører en annen. Slike dokumenter reiser i utgangspunktet ikke dokumenttekniske problemstillinger, og en dokumentteknisk undersøkelse vil ikke kunne avsløre en imposter.

Misbruk av identitetsdokumenter vil si bruk av falske identitetsdokumenter, bruk av andre personers ekte dokumenter eller at ekte dokumenter er utstedt på grunnlag av falske underlagsdokumenter.

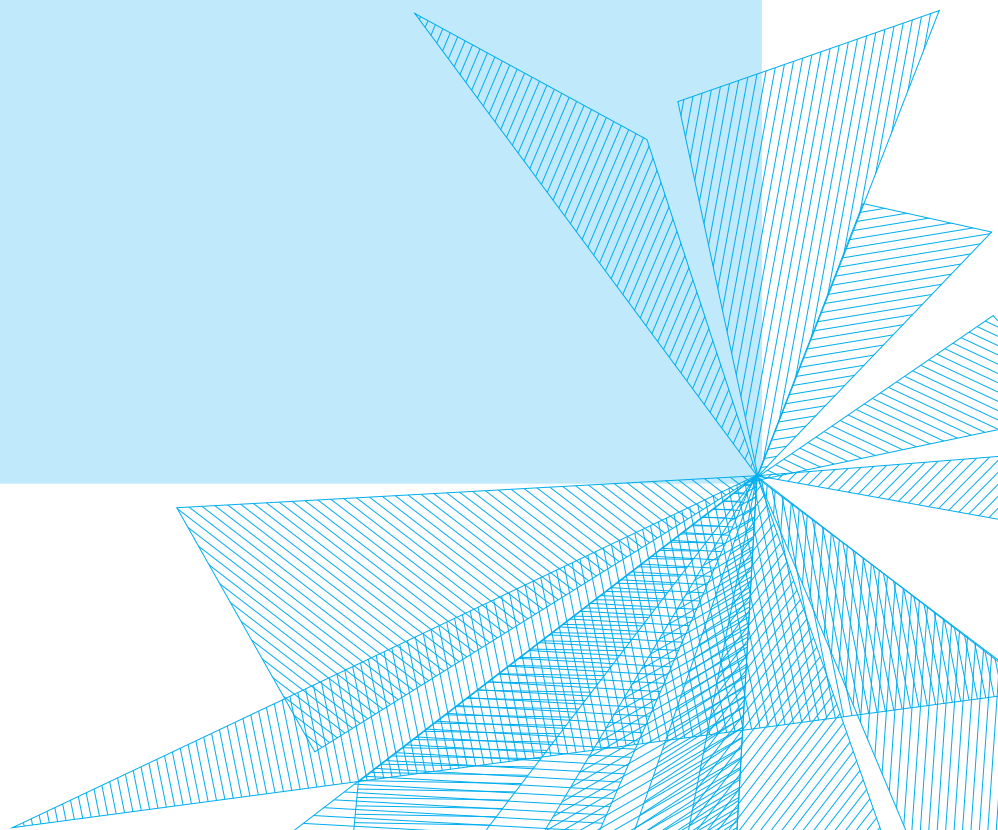
Oppgitt nasjonalitet benyttes i denne rapporten om den nasjonaliteten en person opplyser å ha, uten at det nødvendigvis er gjort nærmere undersøkelser for å bekrefte eller avkrefte denne.

Totalfalskt dokument betegner et dokument som i sin helhet er produsert av en falskner. I denne kategorien finner vi alt fra dokumenter som er laget på kommersielt tilgjengelig utstyr, til dokumenter som er produsert ved hjelp av profesjonelt utstyr med imiterte eller stjalne substrat og sikkerhetslementer.

Tredjelandborgere er personer som ikke er borgere av et land som omfattes av EØS-avtalen eller EFTA-konvensjonen (EØS/EFTA-borgere).

Uautorisert utstedt dokument er et dokument som i utgangspunktet er teknisk ekte, men som i etterkant personaliseres av uautoriserte personer. Et annet scenario er ekte dokumenter utstedt av autorisert personell i henhold til gjeldende utstedertekniske prosedyrer, men som resultat av bestiktelser eller tvang.

Underlagsdokument er alle dokumenter som inneholder opplysninger om innehaverens identitet og/eller nasjonalitet og/eller sivilstatus, med unntak av reisedokumenter/reiserelaterte dokumenter (visum, oppholdstillatelser, mv.). Betegnelsen brukes for dokumenter som inneholder opplysninger om innehaverens tilknytning til et opprinnelsesland, situasjon eller andre omstendigheter, eksempelvis fødselsattest, militære dokumenter, medlemsdokumenter, arrestordrer, dommer og vitnemål.

Vedleggstabeller:

Misbrukte dokumenter etter type 2012-2019

	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	Andel
Pass	355	362	275	209	230	131	301	199	22 %
Hvorav: Utlendings-pass/reisebevis for flyktninger	36	31	63	12	9	9	5	14	2 %
ID-kort	156	172	237	280	346	256	598	382	43 %
Førerkort	35	80	78	99	126	135	133	159	18 %
Visum	9	13	20	8	38	14	22	7	1 %
Oppholdstillatelser	68	61	128	39	64	16	15	33	4 %
Etiketter og stempler	0	0	1	7	22	36	55	20	2 %
Underlagsdokumenter	60	51	33	98	124	146	103	69	8 %
Andre	10	19	17	55	48	24	8	19	2 %
Totalt	693	758	789	795	998	758	1240	888	

Misbrukte dokumenter etter rapporterende aktør 2012-2019

	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Kripos	42	42	24	40	41	19	39	10
Nasjonalt ID-senter	3	12	52	161	232	175	131	82
Anmoder:								
Politidistrikt	1	7	23	113	140	55	78	47
Politiets utlendingsenhet	1	1	8	1	50	10	-	
UDI	1	-	13	33	33	88	48	31
UNE	-	4	7	13	7	20	4	2
Andre	-	-	1	1	2	2	1	2
Norsk ambassade	-	-	-	36	76	52	32	34
Politidistrikt	400	438	479	350	347	312	902	562
Hvorav:								
Gardermoen	140	215	222	123	150	100	546	344
Politiets utlendingsenhet	178	193	131	159	254	167	91	140
Skatteetaten	62	60	28	24	31	14	32	11
Statens vegvesen	8	13	15	11	6	19	13	8
Tolletaten	-	-	60	14	11	-	-	41
Totalt	693	758	789	795	998	758	1240	888

Misbrukte dokumenter etter dokumentland 2012-2019

	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	Andel av total
Hellas	35	69	46	36	52	49	137	134	15 %
Irak	107	67	89	220	282	225	158	125	14 %
Syria	14	30	32	78	162	124	51	68	8 %
Italia	141	126	189	99	98	51	109	62	7 %
Polen	5	15	35	17	14	35	65	57	6 %
Belgia	13	12	19	28	22	5	78	44	5 %
Romania	9	16	24	20	27	26	20	43	5 %
Norge	38	14	28	13	8	10	31	29	3 %
Litauen	23	33	17	20	23	29	24	26	3 %
Tyrkia	2	3	2	0	2	6	76	23	3 %
Eritrea	18	13	1	6	17	5	1	19	2 %
Frankrike	24	18	16	15	19	8	33	15	2 %
Bulgaria	33	34	34	28	27	15	31	14	2 %
Tyskland	3	23	11	10	13	6	38	13	1 %
Spania	38	13	47	12	18	11	22	13	1 %
Ungarn	4	4	6	1	7	5	20	11	1 %
Storbritannia	15	26	19	15	17	8	7	11	1 %
Total	693	758	789	795	998	758	1240	888	

Misbrukte dokumenter etter dokumentland 2019

	2019
Hellas	134
Irak	125
Syria	68
Italia	62
Polen	57
Belgia	44
Romania	43
Norge	29
Litauen	26
Tyrkia	23
Eritrea	19
Frankrike	15
Bulgaria	14
Tyskland	13
Spania	13
Ungarn	11
Storbritannia	11
Total	888

Misbrukte dokumenter etter dokumentland 2012-2019

	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	Andel av total
Tyrkia	8	4	7	2	2	11	473	191	26 %
Syria	30	78	116	92	147	123	59	119	16 %
Ukjent	72	72	62	77	92	85	219	124	17 %
Irak	100	81	74	116	214	159	106	82	11 %
Iran	27	48	17	22	18	23	30	20	3 %
Polen	1	6	17	20	10	18	19	18	2 %
Albania	5	12	20	44	66	21	19	17	2 %
Eritrea	27	55	55	16	33	13	3	15	2 %
Somalia	25	30	28	12	8	7	6	14	2 %
Ukraina	0	5	5	2	5	5	11	14	2 %
Romania	4	1	10	5	5	5	4	12	2 %
Litauen	4	14	9	12	6	11	12	10	1 %
Totalt	602	665	690	681	820	587	1067	742	

Nasjonalt ID-senter

Postboks 8091 Dep., 0032 Oslo

Telefon: 22 69 90 22

Org.nr: 996 879 828

postmottak@nidsenter.no

www.nidsenter.no

facebook.com/nidsenter

twitter.com/nidsenter

